

Openbaar Lichaam Sint Eustatius
Government Guesthouse
Fort Oranjestraat 7
Tel: +599 (10)(2e)
(10)(2e) @statiagov.com

Openbaar Lichaam Bonaire
Plaza Reina Wilhelmina 1,
Kralendijk
Tel: +599 (10)(2e)
Lichaam Bonaire
Bestuurskantoor
(10)(2e) @bonairegov.com

Openbaar Lichaam Saba
Power Street 1, The Bottom
Saba, Caribisch Nederland
Tel: +599 (10)(2e)
(10)(2e) @sabagov.nl

PER EMAIL: (10)(2e) @minbzk.nl;

Aan: Minister de Jong van Volksgezondheid Welzijn en Sport
Minister Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

i.a.a.: (10)(2e) @minbzk.nl, (10)(2e) @minbzk.nl, (10)(2e) @minvws.nl,
(10)(2e) @minvws.nl, (10)(2e) @minbzk.nl

Datum: 28 april 2020

Onderwerp: Spoedwet uitbreiding wet publieke gezondheid – gezamenlijke reactie CN

Geachte Ministers,

Op 23 april is bovengenoemde spoedwet bij onze besturen aangeboden ter consultatie. Wij reageren daar gezamenlijk op via deze brief.

Inleiding

Kort samengevat wordt de grondslag voor het opleggen van gedwongen quarantaine via deze spoedwet uitgebreid. Dit is voortgekomen uit een discussie op ambtelijk niveau in Den Haag over de vraag of de gezaghebbers en regeringscommissaris bij binnenkomst verplichte quarantaine op kunnen leggen, ongeacht waar iemand vandaan komt. Dit, op basis van een noodverordening in de zin van artikel 179 Wet openbare lichamen BES (Wolbes) of op basis van artikel 35 van de Wet publieke gezondheid (Wpg). Op basis van het huidige artikel 35 van de Wpg kan de gezaghebber een persoon verplichte quarantaine opleggen als (a) er redenen zijn om aan te nemen dat die persoon recentelijk een dussdanig contact met een lijder of een vermoedelijk lijder aan een infectieziekte behorend tot groep A heeft gehad, dat deze persoon mogelijk met dezelfde ziekte is geïnfecteerd, (b) ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat door verspreiding van die infectieziekte, en (c) die persoon niet tot vrijwillige onderwerping aan die maatregel bereid is.

Voorgestelde uitbreiding Wet publieke gezondheid

Het idee vanuit uw ministeries is nu om via deze spoedwet de werking van de Wpg uit te breiden op het gebied van quarantaine door een lid aan artikel 35 toe te voegen die de werking

van het eerste lid, onder (a), verder uitbreidt naar de situatie van de huidige pandemie waarbij er in ieder geval redenen worden geacht aanwezig te zijn als bedoel in lid 1 onder (a) in geval van binnenkomst van reizigers uit bij ministeriële regeling bepaalde hoog risicogebieden.

Bijzonderheden Caribisch Nederland

Op elk eiland is men op dit moment bezig met maatregelen die specifiek werken voor het betreffende eiland. Zowel de aanwezige zorgcapaciteit, als de logistieke situatie verschilt per openbaar lichaam. Om die reden heeft Saba bijvoorbeeld op een eerder moment medio maart al een inreisbeperking en quarantaineverplichting ingesteld.

De Minister van IenW heeft op basis van de luchtvaartwet BES het burgerlijke luchtvaart beperkt in het luchtruim boven Bonaire, Saba en Sint-Eustatius door vluchten vanuit diverse landen te verbieden. Het betrof echter enkel landen als China, Italië en Zwitserland. In de memorie van toelichting van deze regeling is opgenomen dat de regeling was vastgesteld om de instroom op de openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba van mensen die mogelijk het virus bij zich dragen dat de ziekte Covid-19 veroorzaakt, zoveel mogelijk te beperken. De regeling is genomen op grond van artikel 24 van de luchtvaartwet BES. Hierbij is voorbijgegaan aan het feit dat Saba en Sint-Eustatius eindstations zijn en dat alle vluchten op Saba en Sint-Eustatius binnenkomen uit Sint-Maarten, St. Barth, elkaar of St. Kitts.

Op deze grotere eilanden waren er medio maart al reeds besmettingen aanwezig.

Gezien de kleinschaligheid van de gemeenschappen hebben mensen onderling veel direct en indirect contact met elkaar. Men gaat allemaal naar hetzelfde bestuurskantoor, naar dezelfde bank, naar dezelfde supermarkten. Ook de bijzondere kleinschaligheid van de (medische) diensten op de eilanden zelf maken onze eilanden bijzonder kwetsbaar. Op lokaal niveau waren daarom op een vroegtijdig moment veel zorgen om introductie vanuit de regio, al dan niet door mensen die op transit waren op de naburige eilanden en die oorspronkelijk uit gebieden komen waar grotere besmettingsaantallen waren. Bijvoorbeeld vanuit de Verenigde Staten, New York.

Dit raakte op de bovenwinden in een stroomversnelling toen de Franse kant van Sint-Maarten hun eerste besmettingen kregen. Maar ook toen de Verenigde Staten, New York erg veel besmettingen registreerde. De bovenwinden worden zeer frequent bezocht door Amerikanen (niet op de lijst) en zeer weinig door Italianen (wel op de lijst). Op dat moment heeft de gezaghebber Saba een volledig inreisverbod afgevaardigd via een noodverordening. De luchtruimbeperking van de Minister op basis van de Luchtvaartwet BES verbood namelijk niet de vluchten van Sint-Maarten naar Saba. Dit voorbeeld laat goed zien dat dergelijke beslissingen het beste op een lokaal niveau ten tijde van een crisis genomen kunnen worden en niet alleen via een Ministeriële regeling.

Naast het inreisverbod heeft de gezaghebber van Saba ook vanaf het begin een verplichte quarantaine opgenomen van 14 dagen voor alle personen die het eiland binnen reizen. Omdat het eiland zo klein is en iedereen zoveel en zo gemakkelijk met elkaar in contact is met elkaar is het risico op een snelle verdere verspreiding bij introductie groot. Dit, in combinatie met de beperkingen in de gezondheidszorg, hebben onder meer geleid tot de noodzaak om maatregelen te nemen.

We begrijpen dat vanaf het begin op ambtelijk niveau er discussie is geweest of de verplichte quarantaine van in reizende personen waar deze ook vandaan komen, wel gebaseerd kon worden op een noodverordening en of dit niet op basis van de Wet publieke gezondheid zou moeten.

Aan deze discussie wordt met dit wetsvoorstel een einde gebracht. De Wet publieke gezondheid schiet dus in dit geval inderdaad op punten tekort en de wens is om deze uit te breiden. In essentie is het goed om een specifieke wettelijke basis te hebben voor het (in noodzakelijke gevallen) beperken van mensenrechten in gevallen als onderhavige. In het kader van het subsidiariteitsbeginsel zien wij hier echter nog wel wat haken en ogen en wij vragen ons af waarom dit nu in een spoedwet geregeld moet worden en waarom niet later een regulier wetgevingstraject gevolgd kan worden in 'normalere tijden'. In de memorie van toelichting staat nu dat zeker gesteld moet worden om optreden jegens reizigers hoe dan ook mogelijk te maken. Op dit moment kan dit ondervangen worden door via de noodverordening te werken op basis van de wet openbare lichamen cq. de gemeentewet.

Juiste opschaling van belangrijke beslissingen

In het voorstel wordt de bevoegdheid om te bepalen of er sprake is van een risicogebied neergelegd bij de Minister. In het algemeen zien we bij veel onderwerpen de tendens om besluiten via een bepaalde wijze van opschaling te leggen bij een bestuursorgaan dat verder afstaat van de specifieke, eilandspecifieke dynamiek.

De te treffen maatregelen hebben een directe impact op een lokale situatie. Voor het treffen van dergelijke ingrijpende maatregelen op lokaal niveau, zou de beslissende toon en stem ook tevens zoveel mogelijk op lokaal niveau moeten liggen.

Ons verzoek: Den Haag kan soms onvoldoende een juiste lokale inschatting maken, dit is begrijpelijk. Maar juist in tijden van crisis moet een gezaghebber door kunnen pakken om de belangen van zijn bevolking en zijn eiland zo goed als mogelijk te beschermen. Zoals we hiervoor hebben gezien is dat wat betreft de luchtruimbepkering niet geheel goed gegaan. We

zijn een groot voorstaander van transparantie en accountability maar vinden het een stap te ver wanneer de gezaghebber in tijden van crisis onvoldoende lokaal gekleurd handelingsperspectief heeft. We vinden dat in dergelijke gevallen de inschatting en besluitvorming, uiteraard na afstemming met Den Haag, gemaakt moet worden op eilandelijk niveau. Op dit moment wordt dit ondervangen via een noodverordening op basis van de wet openbare lichamen cq. de gemeentewet.

Tot slot

We staan met zijn allen voor een ongekennde uitdaging. Dit geldt niet alleen voor onze drie eilanden maar ook voor de rest van het Koninkrijk.

De voorgestelde uitbreiding van de Wpg via de voorgestelde spoedwijziging lijkt haastig en houdt onvoldoende rekening met de eilandelijke dynamiek. Daarnaast brengt dit onderwerp op dit moment een hoog juridisch academisch gedreven discussie met zich mee. We merken dat dit de besluitvorming van de gezaghebber in zijn rol als opperbevelhebber tijdens deze crisis niet ten goede komt. Uiteenlopende opvattingen komen immers door de kleinschaligheid snel terecht bij de gezaghebbers of regeringscommissaris, bij diens adviseurs, of bij de relevante diensten die instaan voor toezicht, handhaving en vervolging. Precies bij deze diensten is in tijden van crisis lokale besluitvaardigheid en slagvaardigheid nodig.

Ons voorstel is om dit onderwerp mee te nemen in een evaluatie als deze crisis is afgelopen en om dan te bekijken hoe en op wat voor manier de Wet publieke gezondheid aangepast zal moeten worden voor wat betreft de BES eilanden.

Als de wet toch, tijdens deze crisis doormoet, dan pleiten we er klemmend voor deze aanpassing niet van toepassing te laten zijn op de BES eilanden. Onze situatie is afwijkend en de voorliggende aanpassing doet meer kwaad dan goed. Verstreckende besluiten van de gezaghebber tijdens crises worden niet lichtvaardig genomen en alleen op basis van de op dat moment specifieke informatie na afweging van verschillende argumenten. We hopen dat u ons steunt in deze redenering zodat we allen datgene kunnen doen wat nodig is om de gezondheid en veiligheid van de Nederlandse bevolking te kunnen waarborgen, in Europa en in Caribisch Nederland.

Hoogachtend,

Onderwerp: Spoedwet uitbreiding wet publieke gezondheid – gezamenlijke reactie CN

De wnd. Eilandsecretaris van Bonaire

De Gezaghebber van Bonaire

Dhr. G. van Arneman

Dhr. E. Rijna

De wnd. Eilandsecretaris van Sint Eustatius

De Regeringscommissaris van Sint Eustatius

Mevr. M. Dijkshoorn – Lopes

Dhr. M. van Rij

De Eilandsecretaris

De Gezaghebber

T. J. Muller

P. A. Johnson, M. Ed.